

ΒΟΥΛΗ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ

ΕΠΙΣΤΗΜΟΝΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ

ΑΝΑΡΤΗΤΕΑ ΣΤΗΝ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΔΙΑΦΑΝΕΙΑ

ΕΚΘΕΣΗ ΕΠΙ ΤΟΥ ΝΟΜΟΣΧΕΔΙΟΥ

«Εταιρική διακυβέρνηση των Ανωνύμων Εταιρειών του Δημοσίου και των λοιπών θυγατρικών της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας, διαχείριση συμμετοχών του Δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες και ρυθμίσεις για την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας, αξιολόγηση της έναντι του Δημοσίου φερεγγυότητας και πιστοληπτικής ικανότητας φυσικών και νομικών προσώπων και σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης, ίδρυση και λειτουργία Κεντρικού Μητρώου Πιστώσεων, Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2022 και λοιπές διατάξεις οικονομικού και αναπτυξιακού χαρακτήρα»

I. Γενικές Παρατηρήσεις

Το υπό συζήτηση και ψήφιση νομοσχέδιο, όπως το επεξεργάσθηκε η Διαρκής Επιτροπή Οικονομικών Υποθέσεων, διαρθρώνεται σε έξι Μέρη, αποτελείται δε από εκατόν εβδομήντα επτά (177) άρθρα, συμπεριλαμβανομένου του ακροτελεύτιου άρθρου, που ορίζει τον χρόνο έναρξης ισχύος των διατάξεων του νόμου, καθώς και δύο παραρτήματα.

Το Μέρος Α' (άρθρα 1-47), υπό τον τίτλο «Εταιρική διακυβέρνηση των ανωνύμων εταιρειών του Δημοσίου και των λοιπών θυγατρικών της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας, διαχείριση συμμετοχών του Δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες και ρυθμίσεις για την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας», αποτελείται από έξι (6) Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 1-3), υπό τον τίτλο «Σκοπός-Αντικείμενο-Πεδίο Εφαρμογής», καθορίζονται ο σκοπός (άρθρο 1), το αντικείμενο (άρθρο 2)

2

και το πεδίο εφαρμογής (άρθρο 3) του Μέρους Α΄ του Νόμου.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 4-24), υπό τον τίτλο «Εταιρική Διακυβέρνηση των Ανωνύμων Εταιρειών του Δημοσίου», ρυθμίζονται η ανάπτυξη της «Πολιτικής Κρατικής Ιδιοκτησίας Ανώνυμων Εταιρειών» (άρθρο 4), η κατάρτιση της δήλωσης αποστολής και της δήλωσης ειδικών υποχρεώσεων των ανώνυμων εταιρειών των οποίων το μετοχικό κεφάλαιο ανήκει άμεσα και κατά απόλυτη πλειοψηφία στο ελληνικό Δημόσιο, καθώς και η σύναψη σύμβασης παροχής δημόσιας υπηρεσίας με το ελληνικό Δημόσιο (άρθρο 5). Επίσης, ορίζεται ο ρόλος του διοικητικού συμβουλίου των ως άνω εταιρειών (άρθρο 6), θεσπίζονται κανόνες για τη λειτουργία του (άρθρο 7), για τα κωλύματα και προσόντα των μελών του διοικητικού συμβουλίου (άρθρο 8) καθώς και για την κατάρτιση του κανονισμού λειτουργίας του διοικητικού συμβουλίου και τη σύνθεση και συγκρότηση αυτού (άρθρο 9), κανόνες για τη σύσταση επιτροπής ελέγχου των εταιρειών (άρθρο 10) καθώς και για την αποζημίωση των μελών του διοικητικού συμβουλίου και της εν λόγω επιτροπής (άρθρο 11), συνιστάται επιτροπή αποδοχών των εταιρειών (άρθρο 12), καθορίζονται οι αρμοδιότητες της Γενικής Συνέλευσης των μετόχων (άρθρο 13) και ρυθμίζεται η κατάρτιση του κανονισμού λειτουργίας των εταιρειών (άρθρο 14). Επιπροσθέτως, ρυθμίζεται η τήρηση Μητρώου Εσωτερικών Ελεγκτών στη Μονάδα Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 15), η σύσταση της Μονάδας Εσωτερικού Ελέγχου και ο ορισμός εσωτερικού ελεγκτή (άρθρο 16) και καθορίζονται οι αρμοδιότητές τους (άρθρο 17). Περαιτέρω, θεσπίζονται διατάξεις αναφορικά με την κατάρτιση στρατηγικών και επιχειρησιακών σχεδίων (άρθρο 18), με τις υποχρεώσεις των ανώνυμων εταιρειών του Δημοσίου (άρθρο 19) και την εποπτεία τους (άρθρο 20). Τέλος, καθορίζονται δυνητικά μέτρα και κυρώσεις σε βάρος των ανώνυμων εταιρειών του Δημοσίου και των μελών των διοικητικών συμβουλίων τους (άρθρο 21), ρυθμίζεται η πλήρωση των θέσεων του προσωπικού των εταιρειών και έτερα μισθολογικά ζητήματα (άρθρο 22), καθώς και η πλήρωση των θέσεων των γενικών διευθυντών (άρθρο 23) και η κινητικότητα του προσωπικού (άρθρο 24).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ΄ (άρθρα 25-29), υπό τον τίτλο «Διαχείριση Συμμετοχών του Δημοσίου σε Ανώνυμες Εταιρείες», θεσπίζεται αρμοδιότητα του Υπουργού Οικονομικών να αξιοποιεί τις πάσης φύσεως κινητές αξίες που έχουν περιέλθει στο ελληνικό Δημόσιο από οποιαδήποτε αιτία (άρθρο 25), καθώς και η δυνατότητά του να αποκτά για λογαριασμό του Δημοσίου μετοχές που ανήκουν στους μετόχους μειοψηφίας, μετά από αιτιολογημένη πρόταση του διοικητικού συμβουλίου ή των μετόχων μειοψηφίας

(άρθρο 26), προσδιορίζεται η άσκηση των δικαιωμάτων του Δημοσίου στις ανώνυμες εταιρείες στις οποίες κατέχει ποσοστό συμμετοχής στο μετοχικό κεφάλαιο μικρότερο του πενήντα τοις εκατό (άρθρο 27), και συνιστώνται Επιτροπή Διαχείρισης Κινητών Αξιών (άρθρο 28) και Ψηφιακό Μητρώο Συμμετοχών του Δημοσίου στο Υπουργείο Οικονομικών (άρθρο 29).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Δ' (άρθρα 30-43), υπό τον τίτλο «Ρυθμίσεις για τις Λοιπές Θυγατρικές της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε.», ρυθμίζονται οι προσλήψεις του προσωπικού των λοιπών θυγατρικών της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π. Α.Ε.) με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου (άρθρο 30), καθώς και εκείνες με συμβάσεις εργασίας ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου (άρθρο 31). Επιπροσθέτως, καθορίζονται οι όροι πλήρωσης των οργανικών θέσεων των γενικών διευθυντών και διευθυντών (άρθρο 32), και το καθεστώς των συμβάσεων μισθώσεως έργου και δανεισμού εργαζομένων (άρθρο 33), θεσπίζονται μισθολογικές ρυθμίσεις (άρθρο 34), καθορίζονται οι κανόνες επιτρεπτού των μετακινήσεων προσωπικού (άρθρο 35) και ρυθμίζεται η κατάρτιση των επιχειρησιακών και στρατηγικών σχεδίων, των ετήσιων προϋπολογισμών, του εσωτερικού κανονισμού λειτουργίας και των οικονομικών καταστάσεων των λοιπών θυγατρικών της Ελληνικής Εταιρείας Συμμετοχών και Περιουσίας (Ε.Ε.ΣΥ.Π. Α.Ε.) (άρθρο 36). Ακόμη, συνιστάται Μονάδα Εσωτερικού Ελέγχου των εν λόγω εταιρειών (άρθρο 37), ρυθμίζεται η κατάρτιση Γενικού Πλαισίου Κανονισμού Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών αλλά και ειδικότερων Κανονισμών Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών των επιμέρους εταιρειών (άρθρο 38), η πλήρωση των θέσεων αορίστου και ορισμένου χρόνου του προσωπικού του Ο.Α.Σ.Α. Α.Ε. και των θυγατρικών του εταιρειών (άρθρο 39) καθώς και των γενικών διευθυντών αυτών (άρθρο 40), καθώς και μισθολογικά ζητήματα (άρθρο 41). Τέλος, ορίζεται ότι οι συμβάσεις παροχής υπηρεσιών επιβατικών οδικών μεταφορών, καθώς και συμβάσεις υπεκμίσθωσης που έχουν υπογραφεί έως την έναρξη ισχύος του παρόντος μεταξύ του Οργανισμού Αστικών Συγκοινωνιών Αθηνών Α.Ε. (Ο.Α.Σ.Α. Α.Ε.) ή του Οργανισμού Συγκοινωνιακού Έργου Θεσσαλονίκης Α.Ε. (Ο.Σ.Ε.Θ. Α.Ε.) και των οικείων Κ.Τ.Ε.Λ. Α.Ε., δύνανται να παραταθούν έως και ένα (1) έτος από τη λήξη τους (άρθρο 42), και καθορίζεται ο τρόπος επιστροφής του 10% της διαφοράς στις ήδη καταβληθείσες αποδοχές και παροχές στους εργαζομένους και τα μέλη του Διοικητικού Συμβουλίου της εταιρείας «ΑΤΤΙΚΟ ΜΕΤΡΟ ΜΟΝΟΠΡΟΣΩΠΗ Α.Ε.» (άρθρο 43).

Με τη διάταξη του Κεφαλαίου Ε' (άρθρο 44), υπό τον τίτλο «Διατάξεις για την Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας Α.Ε. (Ε.Ε.ΣΥ.Π.)», καθορίζεται το πλαίσιο για τη σύναψη συμβάσεων μεταξύ της Ε.Ε.ΣΥ.Π. και των

θυγατρικών της.

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου ΣΤ΄ (άρθρο 45-47), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές-Μεταβατικές και Καταργούμενες Διατάξεις», θεσπίζονται εξουσιοδοτικές (άρθρο 45) και μεταβατικές διατάξεις (άρθρο 46), και καταργούνται διατάξεις έτερων νομοθετημάτων (άρθρο 47).

Το Μέρος Β΄, υπό τον τίτλο «Αξιολόγηση της έναντι του Δημοσίου φερεγγυότητας και πιστοληπτικής ικανότητας φυσικών και νομικών προσώπων - Σύσταση Ανεξάρτητης Αρχής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α΄ (άρθρα 48-49), υπό τον τίτλο «Σκοπός - αντικείμενο», προσδιορίζεται, αφενός, ο σκοπός των διατάξεων και ο τρόπος μέτρησης της αποτελεσματικότητας αυτών (άρθρο 48) και, αφετέρου, θεσπίζονται κανόνες που διέπουν την παραγωγή και τη χορήγηση πιστοληπτικής βαθμολόγησης των φυσικών και νομικών προσώπων μέσω ολοκληρωμένου πληροφοριακού συστήματος, και συνιστάται ανεξάρτητη αρχή, χωρίς νομική προσωπικότητα, με την επωνυμία «Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης» (άρθρο 49).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β΄ (άρθρα 50-65), υπό τον τίτλο «Αξιολόγηση της έναντι του δημοσίου φερεγγυότητας και πιστοληπτικής ικανότητας φυσικών και νομικών προσώπων», τίθενται οι απαραίτητοι ορισμοί (άρθρο 50), οι βασικές ρυθμίσεις σχετικώς με το σύστημα πιστοληπτικής βαθμολόγησης (άρθρο 51) και το πλαίσιο παροχής δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς στην Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης (άρθρο 52). Επιπροσθέτως, προσδιορίζονται τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς που συλλέγονται από το Σύστημα (άρθρο 53), οι δικαιούχοι πρόσβασης στα δεδομένα αυτά, ήτοι το υποκείμενο των δεδομένων και συγκεκριμένοι δημόσιοι φορείς, αποκλειομένων ρητώς των ιδιωτικών φορέων και φορέων πιστοληπτικής αξιολόγησης (άρθρο 54), η περίοδος διατήρησης των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς των υποκειμένων που καταχωρίζονται στο Σύστημα, καθώς και η δυνατότητα χρήσης τους, μετά την πάροδο της περιόδου διατήρησης, δίχως να επιτρέπεται ο προσδιορισμός της ταυτότητας των υποκειμένων τους για την εκπόνηση οικονομικών αναλύσεων και στατιστικών μελετών κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 55). Ακολούθως, θεσπίζεται ο τρόπος και η διαδικασία παραγωγής της πιστοληπτικής βαθμολόγησης των υποκειμένων των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς από το Σύστημα, και ορίζεται ότι στα ανωτέρω χορηγείται «ενημέρωση πιστοληπτικής βαθμολόγησης» (άρθρο 56), μετά από αίτησή τους, ατελώς (άρθρο 57). Περαιτέρω, θεσπίζεται η χορήγηση ενημέρωσης πιστοληπτικής βαθμολόγησης σε φορείς του ιδιωτικού τομέα, εφόσον έχουν συνάψει σύμβαση με την Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης, υπό συγκεκριμένες προϋπο-

θέσεις, και μεταξύ άλλων, κατόπιν «ρητής, ειδικής και διακριτής από άλλους όρους συγκατάθεσης του υποκειμένου στην επεξεργασία των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς», και για τους οριζόμενους στη διάταξη σκοπούς (άρθρο 58). Καθορίζεται το δικαίωμα αντίρρησης του υποκειμένου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς ως προς την ορθότητα της πιστοληπτικής βαθμολόγησης, με την κατάθεση προσφυγής ενώπιον του κατά τόπο αρμοδίου Διοικητικού Εφετείου (άρθρο 59). Θεσπίζεται η ενοποιημένη βαθμολόγηση, κατόπιν ανταλλαγής πληροφοριών πιστοληπτικών βαθμολογήσεων της Ανεξάρτητης Αρχής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης και φορέων πιστοληπτικής αξιολόγησης, εντός ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, προκειμένου να γίνεται ανταλλαγή πιστοληπτικών βαθμολογήσεων, «υπό την προϋπόθεση της σχετικής ρητής, ειδικής και διακριτής από άλλους όρους συγκατάθεσης του υποκειμένου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και ενημέρωσής του ως προς τα δικαιώματά του κατά τον Γ.Κ.Π.Δ.» (άρθρο 60). Επίσης, προβλέπεται η δυνατότητα ανταλλαγής πληροφοριών, μεταξύ άλλων, βάσεων δεδομένων ή άλλων ηλεκτρονικών συστημάτων του δημόσιου τομέα ή φορέων του ιδιωτικού τομέα ή φορέων πιστοληπτικής αξιολόγησης, στο πλαίσιο εκπόνησης οικονομικών αναλύσεων και στατιστικών μελετών, χωρίς να προσδιορίζεται η ταυτότητα των υποκειμένων δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς (άρθρο 61). Ορίζεται η Ανεξάρτητη Αρχή ως υπεύθυνος επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και δεδομένων νομικών προσώπων, η αυτοδίκαιη άρση του φορολογικού απορρήτου υπό συγκεκριμένες προϋποθέσεις, εφαρμοζομένων των διατάξεων του Γ.Κ.Π.Δ. και του ν. 4624/2019 (άρθρο 62), το απόρρητο και η ασφάλεια του Συστήματος επεξεργασίας των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και των πιστοληπτικών βαθμολογήσεων (άρθρο 63), καθώς και ρητή απαγόρευση διάδοσης πληροφοριών (άρθρο 64). Τέλος, τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις, κατά τα ειδικότερα προβλεπόμενα (άρθρο 65).

Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρα 66-110), υπό τον τίτλο «Σύσταση και λειτουργία της Ανεξάρτητης Αρχής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης», συνιστάται ανεξάρτητη αρχή, χωρίς νομική προσωπικότητα, με την επωνυμία «Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης», καθορίζεται η αποστολή της, κατά τα ειδικότερα οριζόμενα, και ορίζεται ότι η έδρα της βρίσκεται στην Περιφέρεια Αττικής (άρθρο 66). Θεσπίζεται η λειτουργική ανεξαρτησία της Αρχής, η διοικητική και οικονομική αυτοτέλειά της, καθώς και το ότι «δεν υπόκειται σε εποπτεία από κυβερνητικά όργανα, κρατικούς φορείς ή άλλες διοικητικές αρχές» (άρθρο 67), και καθορίζονται οι αρμοδιότητές της (άρθρο 68). Ακολούθως, προβλέπεται η προσωπική και λειτουργική ανεξαρτησία του Προέδρου, των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης και του Διοικητή

της (άρθρο 69), θεσπίζεται, το πρώτον, ο Κοινοβουλευτικός έλεγχος της Αρχής, συμφώνως με το άρθρο 138Α του Κανονισμού της Βουλής (άρθρο 70), καθορίζεται ότι με απόφαση του Διοικητή της Αρχής, η οποία εκδίδεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Διοίκησης, και προβλέπεται η έκδοση Οργανισμού και Εσωτερικών Κανονισμών της Αρχής (άρθρο 71). Περαιτέρω, ορίζεται ότι το Συμβούλιο Διοίκησης και ο Διοικητής ως τα όργανα διοίκησης της Αρχής (άρθρο 72), η σύνθεση του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 73), τα προσόντα διορισμού του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 74), η διαδικασία επιλογής των ανωτέρω, μέσω ανοιχτού διαγωνισμού, κατά τα ειδικότερον προβλεπόμενα στη διάταξη, ο διορισμός και η θητεία του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 75), η αναπλήρωση του Προέδρου του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 76), τα κωλύματα διορισμού και ασυμβίβαστα του Προέδρου και των μελών του άνω Συμβουλίου (άρθρα 77-78), καθώς επίσης και οι υποχρεώσεις του Προέδρου και των μελών του άνω Συμβουλίου, μεταξύ άλλων, σε περιπτώσεις σύγκρουσης συμφερόντων, όπως και το ότι οι εν λόγω υποχρεούνται σε δήλωση και έλεγχο της περιουσιακής τους κατάστασης, σύμφωνα με τον ν. 3213/2003 κατά τη διάρκεια της θητείας τους (άρθρο 79), και καθορίζεται ότι ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης υπογράφουν δήλωση εμπιστευτικότητας (άρθρο 80). Επιπροσθέτως, προβλέπεται ότι συνιστά σοβαρό πειθαρχικό παράπτωμα η παράβαση των άνω υποχρεώσεων, καθώς και των διατάξεων του Εσωτερικού Κανονισμού Λειτουργίας της Αρχής (άρθρο 81), ορίζονται οι λόγοι και ο τρόπος παύσης του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης, καθώς και το δικαίωμα άσκησης προσφυγής ενώπιον του Συμβουλίου της Επικρατείας κατά της εν λόγω απόφασης (άρθρο 82), προβλέπεται το δικαίωμα και η διαδικασία παραίτησης των ανωτέρω (άρθρο 83), τίθενται ρυθμίσεις για την περίπτωση κένωσης της θέσης του Προέδρου ή μέλους του Συμβουλίου Διοίκησης, λόγω θανάτου, παραίτησης ή παύσης (άρθρο 84), και ορίζεται η λήξη της θητείας των ανωτέρω, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 85). Ακολουθώς, θεσπίζονται οι αρμοδιότητες του Συμβουλίου Διοίκησης (άρθρο 86), συνιστάται θέση Διοικητή, ρυθμίζονται τα ζητήματα διορισμού και απασχόλησής του (άρθρα 87-88), η διαδικασία πλήρωσης, μεταξύ άλλων, μέσω ανοιχτού διαγωνισμού της άνω θέσης (άρθρο 89), και θεσπίζονται τα κωλύματα και ασυμβίβαστά του (άρθρα 90-91). Επίσης, τίθενται οι ειδικότερες υποχρεώσεις του Διοικητή (άρθρο 92), καθώς και οι κυρώσεις σε περίπτωση παράβασης των εν λόγω υποχρεώσεων του Διοικητή (άρθρο 93), κατ' αναλογίαν με αυτές του Προέδρου και των μελών του Διοικητικού Συμβουλίου της Αρχής. Ορίζονται, μεταξύ άλλων, οι λόγοι και η διαδικασία πρόωρης παύσης του Διοικητή, και προβλέπεται ρη-

τώς το δικαίωμά του σε δικαστική προστασία (άρθρο 94), το δικαίωμα παραίτησης και η διαδικασία (άρθρο 95), καθώς, επίσης, ρυθμίζεται η περίπτωση κένωσης της θέσης του λόγω θανάτου, παύσης ή παραίτησης (άρθρο 96) και λήξης της θητείας (άρθρο 97). Τίθενται διατάξεις σχετικώς με τις αρμοδιότητες του Διοικητή, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 98), και τη δυνατότητα αναπλήρωσής του σε περίπτωση προσωρινής αδυναμίας άσκησης καθηκόντων (άρθρο 99). Περαιτέρω, θεσπίζονται διατάξεις σχετικώς με την κατάρτιση και εκτέλεση του προϋπολογισμού της Αρχής και, μεταξύ άλλων, ρητώς ορίζεται ότι, αφενός, εφαρμόζεται ο ν. 4270/2014, και αφετέρου, ότι αυτή δύναται να συμμετέχει σε συγχρηματοδοτούμενα ή χρηματοδοτούμενα προγράμματα από την Ευρωπαϊκή Ένωση ή άλλους διεθνείς οργανισμούς (άρθρο 100). Ακολούθως ορίζεται ότι για τις αποδοχές του προσωπικού της Αρχής (με σχέση εργασίας δημοσίου δικαίου, ιδιωτικού δικαίου αορίστου χρόνου και συνεργατών) εφαρμόζεται ο ν. 4354/2015 (άρθρο 101). Τίθεται το πλαίσιο της πειθαρχικής ευθύνης, μεταξύ άλλων, του Διοικητή, του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης, σε περίπτωση παράβασης εκ δόλου των καθηκόντων και των υποχρεώσεών τους (σύμφωνα με τα άρθρα 77 έως 82, 86 και 90 έως 94), και ορίζεται ο Υπουργός Οικονομικών ως υπεύθυνος άσκησης πειθαρχικής δίωξής τους (άρθρο 102), καθορίζεται, μεταξύ άλλων, η σύσταση, αφενός, πρωτοβάθμιου Πειθαρχικού Συμβουλίου (άρθρο 103), και, αφετέρου, Ειδικού Πειθαρχικού Συμβουλίου, με αρμοδιότητα την άσκηση πειθαρχικής εξουσίας επί του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης, καθώς και επί του Διοικητή της, κατά τα ειδικότερον οριζόμενα (άρθρο 104). Ακολούθως, συνιστάται πενταμελές Υπηρεσιακό Συμβούλιο με διετή θητεία για το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στην Αρχή (άρθρο 105), καθορίζεται η οργανωτική διάρθρωση της Αρχής (άρθρο 106), συνιστώνται θέσεις προσωπικού, κατανέμονται αυτές σε κατηγορίες/κλάδους, και, μεταξύ άλλων, ορίζεται ότι για την κάλυψη των ανωτέρω θέσεων (με διορισμό, απόσπαση ή μετάταξη) απαιτούνται τα προσόντα που ορίζονται στο π.δ. 50/2001 και στο άρθρο 52 του ν. 4830/2021, εκτός αν άλλως ορίζεται στον Οργανισμό της Αρχής (άρθρο 107), και ορίζεται η δικαστική εκπροσώπηση και νομική υποστήριξη της Αρχής (άρθρο 108). Τέλος, τίθενται εξουσιοδοτικές διατάξεις και μεταβατική διάταξη (άρθρα 109-110).

Το Μέρος Γ' (άρθρα 111-122), υπό τον τίτλο «Ίδρυση και Λειτουργία Κεντρικού Μητρώου Πιστώσεων», αποτελείται από τρία (3) Κεφάλαια. Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Α' (άρθρα 111-114), υπό τον τίτλο «Γενικές Διατάξεις», ιδρύεται Κεντρικό Μητρώο Πιστώσεων και καθορίζεται ο σκοπός του (άρθρο 111), όπως και η φύση και διαλειτουργικότητά του (άρθρο 112),

δίδονται βασικοί νομοθετικοί ορισμοί (άρθρο 113) και κατοχυρώνεται η σχετική εφαρμογή της νομοθεσίας για την προστασία των προσωπικών δεδομένων (άρθρο 114). Με τις διατάξεις του Κεφαλαίου Β' (άρθρα 115-121), υπό τον τίτλο «Επεξεργασία Δεδομένων Οικονομικής Συμπεριφοράς», ρυθμίζεται η παροχή οικονομικών δεδομένων στο Κεντρικό Μητρώο Πιστώσεων (άρθρο 115) και η διάρκεια τήρησής τους (άρθρο 116), καθορίζονται τα πρόσωπα που έχουν πρόσβαση στο Μητρώο (άρθρο 117), προβλέπεται η χορήγηση Πιστωτικής Έκθεσης σε αυτούς που τη ζητούν (άρθρο 118), ρυθμίζονται οι κανόνες λειτουργίας του Μητρώου (άρθρο 119), κατοχυρώνονται τα δικαιώματα του υποκειμένου των δεδομένων (άρθρο 120) και ενσωματώνονται κανόνες για την ανταλλαγή πληροφοριών στο πλαίσιο εκπόνησης οικονομικών αναλύσεων και στατιστικών μελετών (άρθρο 121). Με τις Διατάξεις του Κεφαλαίου Γ' (άρθρο 122), υπό τον τίτλο «Εξουσιοδοτικές Διατάξεις», θεσπίζονται εξουσιοδοτικές διατάξεις.

Με τις διατάξεις του Μέρους Δ' (άρθρο 123), υπό τον τίτλο «Συμπληρωματικός Κρατικός Προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2022», τροποποιείται ο κρατικός προϋπολογισμός του τρέχοντος έτους με την αύξηση των πιστώσεων του κατά το συνολικό ποσό των 2.900.000.000 ευρώ, με σκοπό την αντιμετώπιση των αναγκών που ανέκυψαν λόγω της ενεργειακής κρίσης και της συνακόλουθης αύξησης των τιμών των αγαθών και των υπηρεσιών, ως αποτέλεσμα των πρόσφατων δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων.

Το Μέρος Ε' (άρθρα 124-176), υπό τον τίτλο «Λοιπές Διατάξεις Αρμοδιότητας του Υπουργείου Οικονομικών», διαρθρώνεται σε δύο κεφάλαια. Με το Κεφάλαιο Α' (άρθρα 124-167), υπό τον τίτλο «Διατάξεις Οικονομικού και Αναπτυξιακού Χαρακτήρα», ρυθμίζονται ζητήματα αξιοποίησης του πρώην εργοστασίου της ΠΥΡΚΑΛ στον δήμο Δάφνης - Υμηττού (άρθρο 124), παραχωρούνται στο Ταμείο Χρηματοδότησης Δικαστικών Κτιρίων τμήματα δημοσίου ακινήτου για την ανέγερση του Δικαστικού Μεγάρου Βόλου, και τροποποιούνται πολεοδομικές ρυθμίσεις για την ανέγερση του Δικαστικού Μεγάρου Λαμίας και του Διοικητηρίου Περιφέρειας Στερεάς Ελλάδας (άρθρο 125), θεσπίζονται ειδικές ρυθμίσεις για την αναγνώριση κυριότητας, έναντι του Δημοσίου, επί ακινήτων σε νησίδες της Δωδεκανήσου (άρθρο 126), παραχωρείται για 10 έτη στον Δήμο Ελευσίνας η χρήση δύο κτηρίων εντός της χερσαίας ζώνης του λιμένα Ελευσίνας (άρθρο 127), τροποποιείται το άρθρο 61 του ν. 4876/2021 που ρυθμίζει ζητήματα παραχώρησης, προς όμορους δήμους (Ελληνικού - Αργυρούπολης, Γλυφάδας και Αλίμου), κοινωφελών χώρων και χώρων κοινωνικής ανταποδοτικότητας του Μητροπολιτικού Πόλου Ελληνικού - Αγίου Κοσμά (άρθρο 128), εισάγεται ερμηνευτική διάταξη της παραγράφου 3 του άρθρου 372 του ν. 4512/2018 ως προς το ζήτημα της κα-

τανομής του δημοτικού τέλους επί των εσόδων των Επιχειρήσεων Καζίνο, όταν αυτές έχουν αδειοδοτηθεί να λειτουργούν επί έκτασης κείμενης εντός των διοικητικών ορίων περισσότερων του ενός Δήμου (άρθρο 129), τροποποιείται εξουσιοδοτική διάταξη του άρθρου 71 του Αναπτυξιακού Νόμου (ν. 4887/2022) (άρθρο 130), τίθενται ρυθμίσεις για την κατασκευή και λειτουργία συνοριακών σημείων διέλευσης (πύλες εισόδου Σένγκεν) κατά τα οριζόμενα στον Κανονισμό ΕΕ 2016/399 (άρθρο 131), ρυθμίζονται ζητήματα καταχώρισης στο Κτηματολόγιο της δυνάμενης να εκποιηθεί μοναστηριακής περιουσίας που διαχειρίζεται η Εκκλησία της Ελλάδος (άρθρο 132), τροποποιούνται τα άρθρα 3, 7, 12, 12B και 22 του ν. 4797/2021 που ρυθμίζουν ζητήματα κρατικής αρωγής προς επιχειρήσεις και μη κερδοσκοπικού χαρακτήρα φορείς για την κάλυψη έκτακτων αναγκών και ζημιών από θεομηνίες (άρθρα 133-137), μεταβάλλονται τα ανώτατα ποσοστά ενισχύσεων που παρέχονται στο πλαίσιο του Αναπτυξιακού Νόμου για επενδυτικά σχέδια στους τομείς της γεωργίας, αλιείας και υδατοκαλλιέργειας (άρθρο 138), θεσπίζονται διατάξεις για την εκκαθάριση ασφαλιστικών επιχειρήσεων (άρθρο 139), αναθεωρείται το θεσμικό πλαίσιο που διέπει τη χορήγηση πιστώσεων και άλλων μορφών χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (άρθρο 140), και τροποποιούνται τα άρθρα 3, 6, 25, 25α, 27 και 39 του ν. 4370/2016 που ρυθμίζουν ζητήματα συμμετοχής των πιστωτικών ιδρυμάτων στο Πρόσθετο Κεφάλαιο Κάλυψης Καταθέσεων και στο Σκέλος Κάλυψης Καταθέσεων του Ταμείου Εγγύησης Καταθέσεων και Επενδύσεων (άρθρο 141-146). Προστίθεται άρθρο 84Α στον ν. 4099/2012 προς ενσωμάτωση της Οδηγίας ΕΕ/2021/2261 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 15ης Δεκεμβρίου 2021 για την τροποποίηση της Οδηγίας 2009/65/ΕΚ όσον αφορά τη χρήση των εγγράφων βασικών πληροφοριών από εταιρείες διαχείρισης ορισμένων οργανισμών συλλογικών επενδύσεων σε κινητές αξίες (άρθρο 147), τροποποιούνται το άρθρο 217 του ν. 4738/2020 και τα άρθρα 22 και 23 του ν. 4916/2022, με σκοπό την ενεργοποίηση του ενδιάμεσου προγράμματος προστασίας ευάλωτων οφειλετών από πλειστηριασμό της κύριας κατοικίας τους (άρθρα 148-150), ρυθμίζονται ζητήματα της Διεύθυνσης Λογιστικής Γενικής Κυβέρνησης της Γενικής Γραμματείας Δημοσιονομικής Πολιτικής του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρα 151-152), τροποποιούνται τα άρθρα 67, 71, 72, 73 και 74 του ν. 4270/2014, ως προς ζητήματα ταξινόμησης του κρατικού προϋπολογισμού, και ανακατανομής, διάθεσης και εγγραφής πιστώσεων σε αυτόν (άρθρα 153-157), καθώς και τα άρθρα 148, 151 και 154 του ν. 4601/2019, ως προς ζητήματα ηλεκτρονικών τιμολογίων που εκδίδονται κατά την εκτέλεση των δημοσίων συμβάσεων (άρθρα 158-160), εισάγονται ερμηνευτικές διατάξεις της παραγράφου 13 του άρθρου 10

του ν. 3156/2003, ως προς το ζήτημα του αν η πώληση και μεταβίβαση απαιτήσεων, για τις οποίες έχει παρασχεθεί η εγγύηση του Ελληνικού Δημοσίου, συνιστά τροποποίηση των όρων και των προϋποθέσεων υπό τις οποίες παρασχέθηκε η εν λόγω εγγύηση (άρθρο 161), καθώς και των άρθρων 99 του ν. 4486/2017, 123 του ν. 4549/2018 και 50 του ν. 4633/2019, ως προς την καταβολή ενός επιπλέον μισθού, άπαξ σε δωδεκάμηνη βάση, στο ιατρικό και λοιπό προσωπικό που απασχολείται στα Προαναχωρησιακά Κέντρα Κράτησης Αλλοδαπών (άρθρο 162), τροποποιείται εξουσιοδοτική διάταξη που αφορά στην αξιολόγηση του προσωπικού της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (άρθρο 163), επέρχονται οργανωτικές αλλαγές στη Διεύθυνση Φορολογικής Πολιτικής της Γενικής Γραμματείας Φορολογικής Πολιτικής και Δημόσιας Περιουσίας του Υπουργείου Οικονομικών (άρθρο 164), ρυθμίζονται θέματα κινητικότητας του διοικητικού προσωπικού του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους (άρθρο 165), παρατείνονται συμβάσεις ιδιωτικού δικαίου ορισμένου χρόνου προσωπικού, το οποίο απασχολείται για τις ανάγκες καθαριότητας των κτηρίων του Υπουργείου Οικονομικών και της Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Εσόδων (άρθρο 166), και ρυθμίζονται ζητήματα που αφορούν στους προϊσταμένους των οργανικών μονάδων της Υπηρεσίας Διαχείρισης Έργων Ταμείου Ανάκαμψης του Υπουργείου Αγροτικής Ανάπτυξης και Τροφίμων (άρθρο 167).

Με το Κεφάλαιο Β΄ του Μέρους Ε΄ (άρθρα 168-176), υπό τον τίτλο «Φορολογικές Ρυθμίσεις», παρατείνονται, έως την 31η.5.2023, οι προθεσμίες καταβολής οφειλών προς το Δημόσιο ορισμένων επιχειρήσεων που έχουν πληγεί ιδιαιτέρως από τον πόλεμο στην Ουκρανία (άρθρο 168), θεσπίζεται εξαίρεση του εξωίδρυματικού επιδόματος, που καταβάλλεται σε ορισμένες κατηγορίες ατόμων με αναπηρίες, από τον υπολογισμό του εισοδήματος από μισθωτή εργασία και συντάξεις, ανεξαρτήτως του φορέα καταβολής του (άρθρο 169), τροποποιείται ο τρόπος προσδιορισμού του καθαρού εισοδήματος από ακίνητη περιουσία για το Άγιο Όρος και τις Ιερές Μονές αυτού (άρθρο 170), θεσπίζεται ειδική ρύθμιση για τη διόρθωση των φορολογητέων κερδών νομικού προσώπου, όταν σε αυτά περιλαμβάνονται και κέρδη που υπάγονται σε φόρο στην Ελλάδα και έχουν προκύψει κατόπιν ελέγχου σε άλλο συνδεδεμένο νομικό πρόσωπο (άρθρο 171), επιβάλλεται τέλος χαρτοσήμου στα έντοκα δάνεια και τις λοιπές πιστώσεις που παρέχονται από υποκείμενα σε ΦΠΑ πρόσωπα (άρθρο 172), θεσπίζονται κυρώσεις για τη μη διαβίβαση δεδομένων στοιχείων λιανικής πώλησης που εκδίδονται μέσω Φορολογικού Ηλεκτρονικού Μηχανισμού (άρθρα 173-174), τροποποιούνται οι διατάξεις που αφορούν στη δωρεά χρηματικών ποσών μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων για την εφαρμογή της σχετικής απαλλαγής από τον φόρο

δωρεάς (άρθρο 175), και θεσπίζεται απαλλαγή ΦΠΑ για την παράδοση αγαθών ή την παροχή υπηρεσιών προς το ν.π.δ.δ. «Ισραηλιτική Κοινότητα Θεσσαλονίκης», με σκοπό την ανέγερση του Μουσείου Ολοκαυτώματος Ελλάδος (άρθρο 176).

Τέλος, με τις διατάξεις του Μέρους ΣΤ' (άρθρο 177) ορίζεται η έναρξη ισχύος των διατάξεων του νόμου.

II. Παρατηρήσεις επί των άρθρων

1. Επί του άρθρου 2

Σύμφωνα με την παράγραφο 1 του άρθρου 2, «αντικείμενο του Κεφαλαίου Β' είναι η ενιαία ρύθμιση θεμάτων που αφορούν στη λειτουργία και διαχείριση των ανωνύμων εταιρειών του Δημοσίου, σύμφωνα με τις αρχές της εταιρικής διακυβέρνησης, της διαφάνειας και τις κατευθυντήριες οδηγίες του Οργανισμού Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης (Ο.Ο.Σ.Α.), στην εποπτεία και τον έλεγχο αυτών, στον επιχειρησιακό και στρατηγικό σχεδιασμό τους, στην ενίσχυση του εσωτερικού ελέγχου, καθώς και στη διαχείριση των συμμετοχών του Δημοσίου σε ανώνυμες εταιρείες. Επίσης, τίθεται για πρώτη φορά το πλαίσιο χάραξης της πολιτικής κρατικής ιδιοκτησίας των ανωνύμων εταιρειών και της δήλωσης αποστολής και ειδικών υποχρεώσεών τους». Στο τελευταίο εδάφιο της παραγράφου 1 η περιγραφικού τύπου αναφορά στο γεγονός ότι «τίθεται για πρώτη φορά» το εν λόγω πλαίσιο δεν προσιδιάζει στον κανονιστικό χαρακτήρα της διάταξης νόμου. Κατά συνέπεια, θα αρκούσε η διατύπωση «επίσης, τίθεται το πλαίσιο χάραξης της πολιτικής κρατικής ιδιοκτησίας των ανωνύμων εταιρειών και της δήλωσης αποστολής και ειδικών υποχρεώσεών τους».

2. Επί του άρθρου 13

Σύμφωνα με το άρθρο 13 παράγραφος 1, «η Γενική Συνέλευση του μετόχου είναι το ανώτατο όργανο της εταιρείας να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση, σύμφωνα με τον παρόντα. Οι αποφάσεις δεσμεύουν και τους απόντες ή διαφωνούντες μετόχους». Το πρώτο εδάφιο της παραγράφου 1 ενδείκνυται να αναδιατυπωθεί ως εξής: «η Γενική Συνέλευση των μετόχων είναι το ανώτατο όργανο της εταιρείας και δύναται να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση, σύμφωνα με τον παρόντα». Επισημαίνεται η διατύπωση του συναφούς άρθρου 116 του νόμου 4548/2018, με τίτλο «Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών», σύμφωνα με την οποία «η γενική συνέλευση των μετόχων είναι το ανώτατο όργανο της εταιρείας και δικαιούται να αποφασίζει για κάθε εταιρική υπόθεση, σύμφωνα με τον παρόντα νόμο».

3. Επί του άρθρου 18

Σύμφωνα με το άρθρο 18 παρ. 3 περ. ζ), «το στρατηγικό σχέδιο εξειδικεύεται σε επιμέρους ετήσια επιχειρησιακά σχέδια για την υλοποίησή του κατά την κυλιόμενη περίοδο των τεσσάρων (4) ετών της περ. ζ' της παρ. 1 του άρθρου 43 του ν. 4270/2014, στα οποία εξειδικεύονται οι ετήσιοι δημοσιονομικοί στόχοι, όπως αυτοί αποτυπώνονται στον εγκεκριμένο ετήσιο προϋπολογισμό της εταιρείας και τις κατευθυντήριες οδηγίες του εποπτεύοντος υπουργείου και περιγράφονται οι δράσεις κάθε υπηρεσιακής ή επιχειρησιακής μονάδας, διεύθυνσης ή τομέα, για κάθε διαχειριστική περίοδο και συνολικά για όλη τη διάρκειά του. Ειδικότερα, το επιχειρησιακό σχέδιο για κάθε ένα από τα έτη διάρκειας του στρατηγικού σχεδίου περιλαμβάνει: (...) ζ) τις προϋποθέσεις και ενέργειες για την εσωτερική αναδιάρθρωση των δομών της εταιρείας και την αλλαγή της εταιρικής κουλτούρας». Προβληματισμός γεννάται αν ο όρος «εταιρική κουλτούρα» αποδίδει επαρκώς στην ελληνική την έννοια του corporate culture, στην οποία και αναφέρεται (contra Δ. Μπρούστα, Η εταιρική κουλτούρα, Δελτίο Ένωσης Ελληνικών Τραπεζών, 3/2003, σ. 178 επ.) ή αν ο όρος «εταιρικό πνεύμα» θα ήταν καταλληλότερος.

4. Επί του άρθρου 25

Σύμφωνα με το άρθρο 25 παρ. 3, «για την αξιοποίηση των κινητών αξιών της παρ. 1, ο Υπουργός Οικονομικών, ως εκπρόσωπος του ελληνικού Δημοσίου, δύναται να συνάπτει με εκτιμητές, εγγεγραμμένους στο Μητρώο Πιστοποιημένων Εκτιμητών του Υπουργείου Οικονομικών που προβλέπεται στο άρθρο 29 του ν. 4778/2021 (Α' 26), ή με πιστωτικά ιδρύματα ή εταιρείες ορκωτών ελεγκτών ή εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, συμβάσεις με αντικείμενο τη σύνταξη μελέτης στην οποία προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, η κατ' ελάχιστο όριο αξία των κινητών αξιών και οι προτεινόμενοι τρόποι αξιοποίησής τους. Κατόπιν εισήγησης της Μονάδας Αποκρατικοποιήσεων, Διαχείρισης Κινητών Αξιών και Επιχειρησιακού Σχεδιασμού του Υπουργείου Οικονομικών, η Διεύθυνση Προμηθειών, Διαχείρισης Υλικού και Υποδομών του ιδίου Υπουργείου μεριμνά για τις αναγκαίες ενέργειες που αφορούν στην ανάθεση των υπηρεσιών σε εξειδικευμένο σύμβουλο». Περαιτέρω, σύμφωνα με το άρθρο 28 εδάφιο πρώτο, «στο Υπουργείο Οικονομικών συστήνεται Επιτροπή Διαχείρισης Κινητών Αξιών, η οποία αξιολογεί τις μελέτες που συντάσσονται, σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 25 και διατυπώνει στον Υπουργό Οικονομικών τη γνώμη της για τους τρόπους αξιοποίησης που προβλέπονται στο άρθρο 26». Τέλος, στο άρθρο 45 παρ. 3, υπό τον τίτλο «μεταβατικές διατάξεις», ορίζεται ότι, «με απόφαση του Υπουργού Οικονομικών, η οποία εκδίδεται μετά από γνώμη της Επιτροπής του αρ-

θρου 28 και αφού προηγηθεί μελέτη και αποτίμηση της εσωτερικής και αγο-
 ραίας αξίας των μετοχών, ρυθμίζονται οι τρόποι και η δυνατότητα ή μη αξιο-
 ποίησης των κινητών αξιών της παρ. 3 του άρθρου 25, η τιμή πώλησης των
 μετοχών, οι όροι, σύμφωνα με τους οποίους πραγματοποιείται η εκποίηση
 και κάθε άλλο θέμα σχετικό με την εκτέλεση της απόφασης». Υπό το φως
 των ανωτέρω, θα μπορούσε να διευκρινισθεί αν η προβλεπόμενη στο άρθρο
 25 παρ. 3 σύναψη συμβάσεων με εκτιμητές, εγγεγραμμένους στο Μητρώο
 Πιστοποιημένων Εκτιμητών του Υπουργείου Οικονομικών που προβλέπεται
 στο άρθρο 29 του ν. 4778/2021 (Α΄ 26), ή με πιστωτικά ιδρύματα ή εταιρείες
 ορκωτών ελεγκτών ή εταιρείες παροχής επενδυτικών υπηρεσιών, με αντι-
 κείμενο τη σύνταξη μελέτης στην οποία προσδιορίζονται, μεταξύ άλλων, η
 κατ' ελάχιστο όριο αξία των κινητών αξιών και οι προτεινόμενοι τρόποι αξιο-
 ποίησής τους, είναι απλώς δυνητική για τον Υπουργό Οικονομικών.

5. Επί των άρθρων 38 και 44

Σύμφωνα με το άρθρο 38 παράγραφος 2, «το Γενικό Πλαίσιο Κανονισμού
 Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών και οι Κανονισμοί Έργων, Προμηθειών
 και Υπηρεσιών των λοιπών θυγατρικών εταιρειών καταρτίζονται, κατά πα-
 ρέκκληση του ν. 4412/2016 (Α΄ 147), τηρουμένων πάντως των άρθρων 36 και
 38 αυτού και υπό την επιφύλαξη της ενωσιακής νομοθεσίας. Το Γενικό Πλαί-
 σιο Κανονισμού Έργων, Προμηθειών και Υπηρεσιών και οι Κανονισμοί Έρ-
 γων, Προμηθειών και Υπηρεσιών πριν από την έγκρισή τους και κάθε μετα-
 γενέστερη τροποποίησή τους υποβάλλονται στην Ενιαία Αρχή Δημοσίων
 Συμβάσεων του ν. 4912/2022 (Α΄ 59), για την έκδοση απλής γνώμης. Σε κά-
 θε περίπτωση, το σύστημα έννομης προστασίας του Βιβλίου IV του ν.
 4412/2016, εφαρμόζεται στις συμβάσεις που αναθέτουν οι εταιρείες και βά-
 σει του Γενικού Πλαισίου και των Κανονισμών που εκδίδονται σύμφωνα το
 παρόν». Σύμφωνα με το άρθρο 44 παράγραφος 1, «στην Ε.Ε.ΣΥ.Π. και τις ά-
 μεσες θυγατρικές της, η ανάθεση των συμβάσεων έργων, προμηθειών και υ-
 πηρεσιών άνω και κάτω των χρηματικών ορίων του ν. 4412/2016 (Α΄ 147) γί-
 νεται αποκλειστικά σύμφωνα με τον Κανονισμό Έργων, Προμηθειών και Υ-
 πηρεσιών των εταιρειών αυτών, που εγκρίνεται σύμφωνα με το θεσμικό
 πλαίσιο που διέπει τη λειτουργία τους, με την επιφύλαξη του ενωσιακού δι-
 καίου». Οι διατάξεις του ν. 4412/2016 μεταφέρουν τις διατάξεις των Οδη-
 γιών 2014/24/ΕΕ και 2014/25/ΕΕ, και συνιστούν μέτρα εφαρμογής για την ά-
 σκηση των δικαιωμάτων και των υποχρεώσεων που απορρέουν από αυτές.
 Ως εκ τούτου, προβληματισμός γεννάται πώς οι παρεκκλίσεις από το νόμο
 4412/2016, όπως αυτές ορίζονται στην παράγραφο 2 του άρθρου 38 και
 στην παράγραφο 1 του άρθρου 44, συνεχονται με την επιφύλαξη περί εφαρ-

μογής του ενωσιακού δικαίου που θεσπίζεται επίσης στις εν λόγω παραγράφους (βλ. σχετικώς, επί των διατάξεων των άρθρων 38 και 42 του υπό εξέταση νομοσχεδίου, ΓΝΩΜΗ Α 6/2022 του άρθρου 2, παρ. 2, περ. γ', υποπερ. αα' του ν. 4013/2011, της Ενιαίας Ανεξάρτητης Αρχής Δημοσίων Συμβάσεων).

6. Επί του άρθρου 49

Στο εδάφιο του άρθρου 49, η φράση «η σύσταση ανεξάρτητης αρχής χωρίς νομική προσωπικότητα με την επωνυμία "Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης", μέσω του καθορισμού των αρμοδιοτήτων, της διάρθρωσης και της στελέχωσής της», θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «η σύσταση ανεξάρτητης αρχής, χωρίς νομική προσωπικότητα, με την επωνυμία "Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης", με καθορισμό των αρμοδιοτήτων, της διάρθρωσης και της στελέχωσής της».

7. Επί των άρθρων 28, 29, 51 παρ. 2, 66 παρ. 1, 87, 103 παρ. 1, 104 παρ. 1, 105, 106 παρ. 2, 3 και 4, 109 παρ. 8, 114 παρ. 3 και 164.

Όπου στα ανωτέρω άρθρα απαντούν οι όροι «συστήνεται» ή «συστήνονται», θα μπορούσαν να αντικατασταθούν από τους όρους «συνιστάται» ή «συνιστώνται», αντιστοίχως.

8. Επί του άρθρου 52

Με τις διατάξεις της παραγράφου 3 του άρθρου 52 ορίζεται ότι «[η] Αρχή ενημερώνει τα υποκείμενα δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς για τους φορείς του δημόσιου τομέα που έχουν συνδεθεί με αυτή κατά την υποβολή αίτησης στο Σύστημα σύμφωνα με τα άρθρα 57 και 58. Η ενημέρωση γίνεται σύμφωνα με τις παραγράφους 1 έως 3 του άρθρου 14 του Κανονισμού (ΕΕ) 2016/679 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 "για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)" (εφεξής "Γ.Κ.Π.Δ.")». Για λόγους ασφάλειας δικαίου και εφαρμογής της διάταξης, κρίνεται σκόπιμο, στο τέλος του δεύτερου εδαφίου, να προστεθεί η φράση «, του οποίου οι διατάξεις τυγχάνουν εφαρμογής».

9. Επί των άρθρων 53 και 65

Με τις διατάξεις του άρθρου 53 ορίζεται ότι «[σ]τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς που συλλέγονται από το Σύστημα περιλαμβάνονται: α) οι

πληροφορίες ταυτοποίησης του υποκειμένου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, οι οποίες συνίστανται: αα) για τα φυσικά πρόσωπα: στο όνομα και το επώνυμό τους, το όνομα και το επώνυμο του πατέρα τους, τον Αριθμό Δελτίου Αστυνομικής Ταυτότητας (Α.Δ.Τ.) και τον Αριθμό Φορολογικού Μητρώου (Α.Φ.Μ.) τους, αβ) για τα νομικά πρόσωπα: στην επωνυμία τους, τη νομική τους μορφή, τον αριθμό καταχώρισής τους στο Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.) και τον Α.Φ.Μ., β) γενικές πληροφορίες για τα υποκείμενα των δεδομένων, στις οποίες περιλαμβάνονται: βα) για τα φυσικά πρόσωπα: η ημερομηνία γέννησης, η διεύθυνση της κύριας κατοικίας και του τόπου εργασίας, τηλέφωνα επικοινωνίας και η διεύθυνση ηλεκτρονικού ταχυδρομείου, ββ) για τα νομικά πρόσωπα: οι πληροφορίες ταυτοποίησης των εκπροσώπων τους, η διεύθυνση και ο τηλεφωνικός αριθμός της έδρας τους, γ) πληροφορίες σχετικά με την οφειλή, στις οποίες περιλαμβάνονται: γα) στοιχεία εξατομίκευσης της οφειλής, όπως ο αριθμός ταμειακής βεβαίωσης ή ο αριθμός σύμβασης, γβ) η φύση της οφειλής, γγ) οι βασικοί όροι της οφειλής, όπως το αρχικό και το τρέχον ύψος της, κατά κεφάλαιο, προσαυξήσεις και πρόστιμα, η διάρκεια αποπληρωμής, το επιτόκιο και οι μεταβολές τους, γδ) οι εμπράγματα και ενοχικές εξασφαλίσεις της οφειλής και η αποτίμησή τους, γε) οι καταβολές που πραγματοποιήθηκαν, ο χρόνος των καταβολών και το τρέχον υπόλοιπο της οφειλής, γστ) ρυθμίσεις της οφειλής, γζ) μεταβολές στο πρόσωπο του οφειλέτη λόγω καθολικής ή ειδικής διαδοχής, γη) πληροφορίες για την πορεία δικαστικών διενέξεων μεταξύ οφειλέτη και πιστωτών, μέτρα διοικητικής ή αναγκαστικής εκτέλεσης που λήφθηκαν, καθώς και για την πορεία της δικαστικής προσβολής τους, την άσκηση ποινικής δίωξης ή την ποινική καταδίκη λόγω μη καταβολής της οφειλής, αν η μη καταβολή της συνιστά αξιόποινη πράξη, δ) πληροφορίες σχετικά με τις οφειλές των φορέων του δημοσίου τομέα προς το υποκείμενο των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, στις οποίες περιλαμβάνονται το είδος της οφειλής, το ποσό της οφειλής και ο οφειλέτης φορέας του δημοσίου τομέα, ε) πληροφορίες σχετικά με πτώχευση του υποκειμένου των δεδομένων, την κήρυξή του ως συγγνωστού και την απαλλαγή του, στ) πρόσθετες πληροφορίες που σχετίζονται με την οικονομική συμπεριφορά του υποκειμένου των δεδομένων, όπως: στα) η ιδιότητά του ως ανέργου, στβ) φορολογικά δεδομένα και, συγκεκριμένα, στοιχεία εισοδήματος και περιουσιακής κατάστασης». Περαιτέρω, στην παράγραφο 1 του άρθρου 65 ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ψηφιακής Διακυβέρνησης, η οποία εκδίδεται μετά τη διενέργεια (α) εκτίμησης αντικτύπου σχετικά με την προστασία δεδομένων (Ε.Α.Π.Δ.) σύμφωνα με την παρ. 4 του άρθρου 35 του Γ.Κ.Π.Δ. και το άρθρο 65 του ν. 4624/2019 (Α' 137) και (β) αλγοριθμικής

εκτίμησης αντικτύπου σύμφωνα με το άρθρο 5 του ν. 4961/2022 (Α' 146), καθορίζ[ε]ται», μεταξύ άλλων, η δυνατότητα να «συμπληρώνονται ή τροποποιούνται τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς που συλλέγονται από το Σύστημα σύμφωνα με το άρθρο 53».

Κατά την έννοια του άρθρου 43 παρ. 2 εδάφιο β' του Συντάγματος, επιτρέπεται να ορισθούν, με ειδική και ορισμένη εξουσιοδότηση, ως φορείς άσκησης κανονιστικής αρμοδιότητας, εκτός από τον Πρόεδρο της Δημοκρατίας, και άλλα όργανα της διοίκησης, εφόσον πρόκειται για «ειδικότερα θέματα ή θέματα με τοπικό ενδιαφέρον ή με χαρακτήρα τεχνικό ή λεπτομερειακό». Επισημαίνεται, εξ άλλου, ότι η ευρύτητα της εξουσιοδότησης, της οποίας το περιεχόμενο είναι ορισμένο, ουδόλως επηρεάζει το κύρος της (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 941/2008, 2304/1995 κ.ά.). «Ως ειδικότερα θέματα θεωρούνται εκείνα τα οποία αποτελούν, κατά το περιεχόμενό τους και σε σχέση προς την ουσιαστική ρύθμιση που περιέχεται στο νομοθετικό κείμενο, μερικότερη περίπτωση ορισμένου θέματος που αποτελεί το αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης. Απαιτείται, επομένως, στην περίπτωση αυτή, να περιέχει το νομοθετικό κείμενο όχι απλώς τον καθ' ύλην προσδιορισμό του αντικειμένου της εξουσιοδότησης αλλά, επί πλέον, και την ουσιαστική ρύθμισή του, έστω και σε γενικό, ορισμένο, όμως, πλαίσιο σύμφωνα προς το οποίο θα ενεργήσει η Διοίκηση προκειμένου να ρυθμίσει τα μερικότερα θέματα» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3013/2014, 775, 2150, 2148, 2090/2015, 1804/2017, κ.ά.). Το κριτήριο περί του χαρακτηρισμού ενός θέματος ως «ειδικότερου» ή μη μπορεί να είναι είτε ποσοτικό, σε σχέση με το κύριο αντικείμενο της νομοθετικής ρύθμισης, είτε ποιοτικό, συναρτώμενο προς τη σπουδαιότητα του προς ρύθμιση καταλειπόμενου ζητήματος. Εξ άλλου, «οι ανωτέρω ουσιαστικές ρυθμίσεις μπορούν να υπάρχουν τόσο στις διατάξεις του εξουσιοδοτικού νόμου όσο και σε διατάξεις άλλων νόμων σχετικών με τα θέματα που αποτελούν αντικείμενο της νομοθετικής εξουσιοδότησης» (βλ. ΣτΕ Ολομ. 1210/2010, 3404/2014, 1749/2016, 705/2020 κ.ά. Βλ., σχετικά, Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224 και Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδ., 2020, παρ. 440). Ως λεπτομερειακά θεωρούνται τα ζητήματα που αφορούν «τη θέσπιση όλως δευτερευουσών και επουσιωδών ρυθμίσεων», επί κύριων και ουσιωδών ρυθμίσεων που πρέπει να έχουν τεθεί από τον ίδιο τον νομοθέτη, τεχνικού δε χαρακτήρα είναι τα θέματα που αφορούν τη θέσπιση ρυθμίσεων για τις οποίες είναι κατ' αρχήν απαραίτητη η παρέμβαση τεχνικού οργάνου (βλ. ΣτΕ 2820/1999, 2967/1999, βλ., σχετικά Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδ., 2021, σελ. 223-224). «Τέλος για το συνταγματικό κύρος της νομοθετικής εξουσιοδότησεως δεν απαιτείται οπωσδήποτε να διαγράφει η ίδια ή με

παραπομπή σε άλλη διάταξη νόμου βασικές αρχές και κατευθύνσεις στο πλαίσιο των οποίων οφείλει να κινηθεί η Διοίκηση κατά την κανονιστική ρύθμιση των θεμάτων αυτών» (βλ. ΣτΕ 1125/2020, Ολομ. 3404/2014, 2307/2018).

Υπό το φως των ανωτέρω, είναι δυνατόν να δημιουργηθεί προβληματισμός ως προς το κατά πόσον η παροχή εξουσιοδότησης προκειμένου, με κοινή υπουργική απόφαση, και όχι με προεδρικό διάταγμα, να συμπληρώνονται ή να τροποποιούνται τα δεδομένα οικονομικής συμπεριφοράς που συλλέγονται από το Σύστημα, τα οποία ειδικώς απαριθμούνται στις διατάξεις του άρθρου 53, εναρμονίζεται και ως προς τον Κανονισμό (ΕΕ) 2016/679/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 27ης Απριλίου 2016 για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία των δεδομένων αυτών και την κατάργηση της Οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων), καθώς και ως προς την αρχή της αναλογικότητας.

10. Επί των άρθρων 58, 60 και 65

Με τη διάταξη του πρώτου εδαφίου της παραγράφου 1 του άρθρου 58 ορίζεται ότι «[η] Αρχή παράγει και χορηγεί ενημέρωση πιστοληπτικής βαθμολόγησης υποκειμένου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς σε φορέα του ιδιωτικού τομέα που έχει συνάψει σύμβαση με την Αρχή, μετά από αίτηση του φορέα, με την προϋπόθεση ρητής, ειδικής και διακριτής από άλλους όρους συγκατάθεσης του υποκειμένου στην επεξεργασία των δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς, την άρση του φορολογικού απορρήτου σύμφωνα με την παρ. 3 του άρθρου 62 και τη χορήγηση και διαβίβαση της ενημέρωσης πιστοληπτικής βαθμολόγησης στον αιτούντα φορέα του ιδιωτικού τομέα, η οποία παρέχεται μέσω του Συστήματος».

Περαιτέρω, με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 60 ορίζεται ότι «[η] Αρχή δύναται να συνάπτει συμβάσεις με φορείς πιστοληπτικής αξιολόγησης, εντός ή εκτός της Ευρωπαϊκής Ένωσης, προκειμένου να γίνεται ανταλλαγή πιστοληπτικών βαθμολογήσεων υποκειμένων δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς υπό την προϋπόθεση της σχετικής ρητής, ειδικής και διακριτής από άλλους όρους συγκατάθεσης του υποκειμένου δεδομένων οικονομικής συμπεριφοράς και ενημέρωσής του ως προς τα δικαιώματά του κατά τον Γ.Κ.Π.Δ., η οποία παρέχεται μέσω του Συστήματος και της μεθοδολογίας του» και ότι «[η] Αρχή δύναται να συνάπτει συμβάσεις με φορείς πιστοληπτικής αξιολόγησης, οι οποίοι παράγουν πιστοληπτική βαθμολόγηση με βάση τουλάχιστον τα δεδομένα των περ. α', γ' και ε' του άρθρου

53, βάσει της οποίας δύναται να παραχθεί ενοποιημένη βαθμολόγηση». Τέλος, με τη διάταξη της παραγράφου 5 του άρθρου 65 ορίζεται ότι «[μ]ε κοινή απόφαση των Υπουργών Οικονομικών και Ανάπτυξης και Επενδύσεων εξειδικεύονται το ελάχιστο περιεχόμενο και οι υποχρεωτικοί κανόνες που διέπουν τη σύμβαση που προβλέπεται στην παρ. 1 του άρθρου 58 μεταξύ της Αρχής και των φορέων του ιδιωτικού τομέα και τη σύμβαση του άρθρου 60 μεταξύ της Αρχής και των φορέων πιστοληπτικής αξιολόγησης».

Εν απουσία ρυθμίσεων σχετικών με τον προσδιορισμό του ελάχιστου περιεχομένου και των υποχρεωτικών κανόνων στις ανωτέρω διατάξεις, δημιουργείται προβληματισμός ως προς το κατά πόσον αποτελούν ειδικότερα θέματα ή λεπτομερειακά ζητήματα και δύναται να ρυθμιστούν με υπουργική απόφαση, αντί προεδρικού διατάγματος (βλ., σχετικώς, ανωτέρω, την παρατήρηση υπ' αριθ. 9).

11. Επί του άρθρου 64

Με τις διατάξεις του άρθρου 64 ορίζεται, αφενός, ότι «1. [ο] Πρόεδρος, τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, ο Διοικητής και το προσωπικό της Αρχής που υπηρετεί σε αυτή με οποιαδήποτε σχέση εργασίας απαγορεύεται να διαδίδουν εμπιστευτικές πληροφορίες που έλαβαν κατά την άσκηση των καθηκόντων τους και μετά από τη λήξη των καθηκόντων τους» και, αφετέρου, ότι «2. [η] παραβίαση της παρ. 1 συνιστά το πειθαρχικό παράπτωμα της παράβασης καθήκοντος και δύναται να επισύρει την ποινή της οριστικής παύσης».

Δεδομένης της αναφοράς εν γένει σε «προσωπικό» που δύναται να υπηρετεί στην Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης «με οποιαδήποτε σχέση εργασίας», ερώτημα γεννάται ως προς τη δυνατότητα εφαρμογής της προτεινόμενης ρύθμισης καθόσον αφορά την επιβολή της ποινής της οριστικής παύσης, αφενός, σε τυχόν προσωπικό με σύμβαση ορισμένου χρόνου ή σε τυχόν απασχολούμενους με σύμβαση έργου και, αφετέρου, στην περίπτωση προσωπικού «μετά τη λήξη των καθηκόντων [του]», καθόσον δεν υφίσταται πειθαρχικό παράπτωμα σε μη ενεργό υπαλληλική σχέση. Τέλος, δεν είναι δόκιμη, εν προκειμένω, η χρήση του όρου «διαδίδουν», ο οποίος θα μπορούσε να αντικατασταθεί από τους όρους «αποκαλύπτουν με οποιονδήποτε τρόπο».

12. Επί του άρθρου 69

Με τις διατάξεις του πρώτου εδαφίου του άρθρου 69 ορίζεται ότι «[ο] Πρόεδρος, τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης και ο Διοικητής της Αρχής απολαμβάνουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας». Για λόγους ορθής

απόδοσης της σχετικής έννοιας, η ως άνω φράση πρέπει να αντικατασταθεί ως εξής: «[ο] Διοικητής και τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης και ο Διοικητής της Αρχής απολαύουν προσωπικής και λειτουργικής ανεξαρτησίας».

13. Επί των άρθρων 70, 75 και 89

Με τις προτεινόμενες διατάξεις του άρθρου 70 ορίζεται ότι «[η] Αρχή υπόκειται σε κοινοβουλευτικό έλεγχο, σύμφωνα με το άρθρο 138Α του Κανονισμού της Βουλής. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, καθώς και ο Διοικητής της Αρχής, μετά από κλήση της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, καταθέτουν ενώπιον αυτής, σύμφωνα με το άρθρο 138Α σε συνδυασμό με το άρθρο 41Α του Κανονισμού αυτής, σχετικά με θέματα που αφορούν στις αρμοδιότητες της Αρχής», καθώς επίσης ότι «[ο] Διοικητής της Αρχής συντάσσει αναλυτική ετήσια έκθεση προγραμματισμού των δραστηριοτήτων της για το επόμενο έτος και ετήσια έκθεση απολογισμού, σύμφωνα με όσα ορίζονται στον Κανονισμό Λειτουργίας. Στην έκθεση προγραμματισμού περιλαμβάνονται ο σχεδιασμός της μακροπρόθεσμης στρατηγικής κατεύθυνσής της και το ετήσιο επιχειρησιακό σχέδιο της. Στην έκθεση απολογισμού παρουσιάζονται το έργο που επιτελέστηκε κατά το προηγούμενο έτος και τα αποτελέσματα στους κρίσιμους τομείς δράσης της. Η έκθεση απολογισμού υποβάλλεται μέχρι την 31η Μαρτίου κάθε έτους, από τον Διοικητή της Αρχής, στον Πρόεδρο της Βουλής και συζητείται στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής σύμφωνα με την παρ. 1 του άρθρου 138Α του Κανονισμού της Βουλής. Η έκθεση απολογισμού αναρτάται στην ιστοσελίδα της Αρχής και δημοσιεύεται σε σχετική έκδοση του Εθνικού Τυπογραφείου» και τέλος ότι «[ε]φόσον της ζητηθεί από την Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, η Αρχή υποχρεούται να υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής, ειδικές εκθέσεις κατά τη διάρκεια του έτους για θέματα γενικότερου ενδιαφέροντος, σύμφωνα με όσα ορίζονται στην παρ. 3 του άρθρου 138Α του Κανονισμού της Βουλής».

Ακολούθως, διά των προτεινόμενων διατάξεων της παραγράφου 4 του άρθρου 75 ορίζεται ότι «[ο] Υπουργός Οικονομικών επιλέγει από τον κατάλογο της παρ. 3 ισάριθμους με τις προς πλήρωση θέσεις επικρατέστερους υποψηφίους και υποβάλλει για τη σύμφωνη γνώμη της Επιτροπής Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής κάθε έναν από αυτούς [σε ακρόαση] ξεχωριστά, κατά την προβλεπόμενη από τον Κανονισμό της Βουλής διαδικασία. Αν η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας δεν παράσχει τη σύμφωνη γνώμη της για έναν ή περισσότερους από τους προταθέντες υποψηφίους, ο Υπουργός Οικονομικών προτείνει νέους υποψηφίους από τον κατάλογο των επικρατέστερων υποψηφίων της παρ. 3».

Περαιτέρω, στην παράγραφο 3 του άρθρου 89 ορίζεται ότι «[τ]ο Συμβούλιο Διοίκησης κατατάσσει τους δύο (2) επικρατέστερους υποψηφίους με σειρά προτεραιότητας και υποβάλλει πρόταση στον Υπουργό Οικονομικών. Ο Υπουργός Οικονομικών υποβάλλει τον υποψήφιο που προτείνει για τη θέση του Διοικητή, στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής, για τη σύμφωνη γνώμη της, κατά την προβλεπόμενη από τον Κανονισμό της Βουλής διαδικασία. Αν η Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας δεν παράσχει τη σύμφωνη γνώμη της για τον προταθέντα υποψήφιο, η διαδικασία του δεύτερου εδαφίου επαναλαμβάνεται για τον έτερο των δύο επικρατέστερων υποψηφίων».

Επισημαίνεται, εν προκειμένω, ότι συμφώνως με το άρθρο 65 παρ. 1 και 6 εδαφ. α' του Συντάγματος «[η] Βουλή ορίζει τον τρόπο της ελεύθερης και δημοκρατικής λειτουργίας της με Κανονισμό που ψηφίζεται από την Ολομέλεια κατά το άρθρο 76 και δημοσιεύεται με παραγγελία του Προέδρου της στην Εφημερίδα της Κυβερνήσεως», ο δε Κανονισμός της Βουλής «καθορίζει την οργάνωση των υπηρεσιών της Βουλής υπό την εποπτεία του Προέδρου, καθώς και όλα όσα αφορούν στο προσωπικό της». Η θέση του Κανονισμού της Βουλής είναι, εξ επόψεως τυπικής ισχύος, στο ίδιο επίπεδο με τον τυπικό νόμο, πλην όμως τα πεδία εφαρμογής τους δεν τέμνονται, αλλά οροθετούνται από το ίδιο το Σύνταγμα (βλ. Κ. Μαυριά, Συνταγματικό Δίκαιο, 6η έκδοση 2021, σελ. 208-211, Α. Παντελή, Εγχειρίδιο Συνταγματικού Δικαίου, 5η έκδοση 2020, σελ. 357-359). Κατά συνέπεια, ζητήματα που άπτονται της κατανομής εργασιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ των Επιτροπών της Βουλής, στο μέτρο που δεν ρυθμίζονται από το Σύνταγμα, ρυθμίζονται από τον Κανονισμό της Βουλής. Ειδικότερα, συμφώνως με το άρθρο 43Α παρ. 2 περ. α' του Κανονισμού της Βουλής, «[α]ντικείμενο της επιτροπής θεσμών και διαφάνειας είναι [μεταξύ άλλων] ο κοινοβουλευτικός έλεγχος επί των ανεξάρτητων διοικητικών αρχών, σύμφωνα με το άρθρο 138Α καθώς και η έρευνα και αξιολόγηση κάθε στοιχείου χρήσιμου για τη μελέτη και επεξεργασία προτάσεων, που συμβάλλουν στη διαφάνεια της πολιτικής και γενικότερα της δημόσιας ζωής της χώρας και η παρακολούθηση της εφαρμογής τους». Περαιτέρω, στο άρθρο 138Α ορίζεται ότι «[κ]άθε ανεξάρτητη αρχή, συνταγματικά κατοχυρωμένη ή συσταθείσα με νόμο, υποβάλλει στον Πρόεδρο της Βουλής (...) έκθεση πεπραγμένων (...). Ο Πρόεδρος της Βουλής διαβιβάζει την έκθεση στη μόνιμη επιτροπή θεσμών και διαφάνειας ή στην αρμόδια διαρκή επιτροπή ή και σε επιτροπή συνιστώμενη, κατά περίπτωση, από τη Διάσκεψη των Προέδρων». Ο Κανονισμός της Βουλής παραπέμπει, εξ άλλου, στον νόμο για τη ρύθμιση ορισμένων θεμάτων (βλ. Στ. Κουτσομπίνα, Η τροποποίηση του Κανονισμού της Βουλής του Απριλίου 2010: ένας απρό-

σμενος «διάλογος» του κοινού νομοθέτη με το νομοθέτη του Κανονισμού, ΑρχΝομ 2011, σελ. 1-2. Βλ., επίσης, Κ. Μαυριά, ό.π., σελ. 602, Α. Παντελή, ό.π., σελ. 358, και Γ. Γεραπετρίτη, Σύνταγμα και Βουλή, Αυτονομία και ανέλεγκτο των εσωτερικών του σώματος, 2012, σελ. 71). Κρίσιμες, εν προκειμένω είναι οι διατάξεις της περίπτωσης η' του άρθρου 14, κατά την οποία «[η] Διάσκεψη των Προέδρων αποφασίζει, προτείνει ή διατυπώνει γνώμη ή αναθέτει το έργο τούτο σε άλλο όργανο, επιτροπή ή υποεπιτροπή της Βουλής για όσα θέματα προβλέπεται σχετική αρμοδιότητα της Βουλής ή οργάνου της ρητά από το Σύνταγμα, τον Κανονισμό ή νόμο», και της παραγράφου 3 του άρθρου 43Α, κατά την οποία «[ο]ι ειδικές μόνιμες επιτροπές ή υποεπιτροπές τους μπορούν να αποφασίζουν ή να προτείνουν ή να διατυπώνουν γνώμη, εφόσον αποφασίζεται κάθε φορά να ανατεθεί το έργο τούτο σε αυτές από τη Διάσκεψη των Προέδρων και για όσα θέματα προβλέπεται από το Σύνταγμα, τον Κανονισμό ή νόμο σχετική αρμοδιότητα της Βουλής ή οργάνου της. Στην περίπτωση αυτήν εφαρμόζονται κατ' αναλογία οι διατάξεις των παρ. 3, 4 και 5 του άρθρου 49Α».

Υπό το φως των ανωτέρω, αφενός, οι ως άνω προτεινόμενες ρυθμίσεις του νομοσχεδίου πρέπει να νοηθούν υπό τους όρους των σχετικών διατάξεων του Κανονισμού της Βουλής, που ρυθμίζουν την άσκηση του κοινοβουλευτικού ελέγχου επί των ανεξάρτητων αρχών, και, αφετέρου, ανήκει στη Διάσκεψη των Προέδρων η λήψη ειδικής απόφασης, συμφώνως με την περ. η' του άρθρου 14 του Κανονισμού της Βουλής, ως προς την ανάθεση έργου στην Επιτροπή Θεσμών και Διαφάνειας της Βουλής.

14. Επί του άρθρου 71

Με τις διατάξεις των παραγράφων 1 και 2 του άρθρου 71 ορίζεται ότι «[μ]ε απόφαση του Διοικητή της Αρχής, η οποία εκδίδεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης του Συμβουλίου Διοίκησης, εκδίδεται ο Οργανισμός, με τον οποίο καθορίζονται η οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής, η σύσταση, συγχώνευση και κατάργηση οργανικών μονάδων, η σύσταση, κατάργηση ή αλλαγή έδρας περιφερειακών υπηρεσιών και η οργανωτική διάρθρωση αυτών, η σύσταση, μετατροπή και κατάργηση των οργανικών θέσεων, ο καθορισμός των αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων και του προσωπικού, ο προσδιορισμός των επιχειρησιακών διαδικασιών και συστημάτων διακυβέρνησης και διοίκησης, τα ειδικότερα προσόντα διορισμού ανά κλάδο και ειδικότητα, οι κλάδοι από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων αυτής, καθώς και η κατανομή των οργανικών θέσεων του προσωπικού της Αρχής ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα» και ότι «[μ]ε απόφαση του Διοικητή, η οποία εκδίδεται κατόπιν σύμφωνης γνώμης

του Συμβουλίου Διοίκησης, εκδίδεται ο Κανονισμός Λειτουργίας της Αρχής, με τον οποίο καθορίζονται ειδικότερα θέματα λειτουργίας και άσκησης των αρμοδιοτήτων της Αρχής, σύμφωνα με την κείμενη νομοθεσία και κάθε άλλο σχετικό αναγκαίο θέμα. Επίσης, με τον Κανονισμό Λειτουργίας της Αρχής καθορίζεται κάθε θέμα σχετικό με την εφαρμογή της παρ. 4 του άρθρου 79 περί σύγκρουσης συμφερόντων του Προέδρου και των μελών του Συμβουλίου Διοίκησης».

Επισημαίνεται ότι, συμφώνως με την παράγραφο 1 του άρθρου 66, η Ανεξάρτητη Αρχή Πιστοληπτικής Αξιολόγησης δεν έχει νομική προσωπικότητα, με συνέπεια να αποτελεί υπηρεσία του Δημοσίου. Δοθέντος των ανωτέρω, και σε συνδυασμό με το ότι με τις αποφάσεις του Διοικητή της Αρχής θα ρυθμίζεται, το πρώτον, μία σειρά θεμάτων που αφορούν, μεταξύ άλλων, στην οργάνωση και διάρθρωση των υπηρεσιών της Αρχής, στη σύσταση, συγχώνευση και κατάργηση οργανικών μονάδων, στη σύσταση, κατάργηση ή αλλαγή έδρας περιφερειακών υπηρεσιών, στην οργανωτική διάρθρωση αυτών, στη σύσταση, μετατροπή και κατάργηση των οργανικών θέσεων, στον καθορισμό των αρμοδιοτήτων των οργανικών μονάδων και του προσωπικού, στα ειδικότερα προσόντα διορισμού ανά κλάδο και ειδικότητα, στους κλάδους από τους οποίους προέρχονται οι προϊστάμενοι των οργανικών μονάδων αυτής, στην κατανομή των οργανικών θέσεων του προσωπικού της Αρχής ανά κατηγορία, κλάδο και ειδικότητα, καθώς και ότι θα καθορίζεται και κάθε άλλο αναγκαίο θέμα, τα αναφερόμενα στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 71 του νομοσχεδίου δεν φαίνεται να αποτελούν ειδικότερα θέματα ή τεχνικά ή λεπτομερειακά ζητήματα τα οποία δύναται να ρυθμισθούν με απόφαση Διοικητή της Αρχής, αντί προεδρικού διατάγματος (βλ., ανωτέρω, την παρατήρηση υπ' αριθ. 9).

15. Επί του άρθρου 98

Με την περίπτωση ι) της παραγράφου 1 του άρθρου 98 ορίζεται ότι ο Διοικητής της Ανεξάρτητης Αρχής Πιστοληπτικής Αξιολόγησης, μεταξύ άλλων, «επιλέγει και τοποθετεί τους προϊσταμένους των οργανικών μονάδων κάθε επιπέδου της Αρχής, και αποφασίζει για την πρόωρη λήξη της θητείας τους και την απαλλαγή ή τη μετακίνησή τους».

Σε σχέση με την ανωτέρω διάταξη, παρατηρείται ότι τα ζητήματα αυτά ρυθμίζονται από τα άρθρα 84, 85 και 86 του ν. 3528/2007 (υπαλληλικός κώδικας). Η προτεινόμενη ρύθμιση αποκλίνει από τα γενικώς ισχύοντα, τίθεται δε το ερώτημα αν νοείται, εν προκειμένω, ότι η σχετική διαδικασία περιλαμβάνει και το οικείο συμβούλιο επιλογής προϊσταμένων.

16. Επί του άρθρου 102

Με τις διατάξεις της παραγράφου 1 του άρθρου 102 ορίζεται ότι « [ο] Διοικητής, ο Πρόεδρος και τα μέλη του Συμβουλίου Διοίκησης, που παραβαίνουν εκ δόλου τα καθήκοντα και τις υποχρεώσεις που προβλέπονται στα άρθρα 77 έως 82, 86 και 90 έως 94, καθώς και στις πράξεις που εκδίδονται κατ' εξουσιοδότηση αυτών, υπέχουν, ανεξάρτητα από την ποινική, και πειθαρχική ευθύνη». Δεδομένου ότι τα ανωτέρω πρόσωπα δύναται να είναι υπάλληλοι του δημοσίου τομέα ή λειτουργοί, κρίνεται σκόπιμο, για λόγους σαφήνειας και εφαρμογής της διάταξης, να αποσαφηνισθεί αν αποτελεί αυτή η περίπτωση τον μοναδικό λόγο πειθαρχικής ευθύνης τους ή ειδικότερο λόγο πειθαρχικής ευθύνης. Τέλος, ερωτάται, λόγω της σοβαρότητας των θεμάτων που διαχειρίζεται η Αρχή, αν θα έπρεπε να συμπληρωθεί, όσον αφορά την πειθαρχική ευθύνη, η φράση «που παραβαίνουν εκ δόλου» με τη φράση «ή από βαριά αμέλεια».

17. Επί του άρθρου 105

Με τις διατάξεις του άρθρου 105 ορίζεται ότι «[σ]υστήνεται πενταμελές υπηρεσιακό συμβούλιο με διετή θητεία για το πάσης φύσεως προσωπικό που υπηρετεί στην Αρχή, το οποίο αποτελείται από: α) Τον Πρόεδρο του Συμβουλίου Διοίκησης, με τον αναπληρωτή του, ως Πρόεδρο, β) τον Προϊστάμενο της Γενικής Διεύθυνσης Πιστοληπτικής Αξιολόγησης, με τον αναπληρωτή του, γ) τον Προϊστάμενο της Διεύθυνσης Οικονομικών και Διοικητικών Υπηρεσιών με τον αναπληρωτή του, που υποδεικνύονται από τον Διοικητή και δ) δύο (2) αιρετούς εκπροσώπους του πάσης φύσεως προσωπικού της Αρχής με τους αναπληρωτές τους, κατά τη σειρά εκλογής τους. Ο Πρόεδρος και τα μέλη του Υπηρεσιακού Συμβουλίου, καθώς και ο γραμματέας ορίζονται με απόφαση του Διοικητή της Αρχής. Μέχρι τη διενέργεια εκλογών ανάδειξης αιρετών εκπροσώπων, το Υπηρεσιακό Συμβούλιο λειτουργεί νόμιμα με τα λοιπά τρία (3) τακτικά μέλη».

Επισημαίνεται ότι, στην περίπτωση κατά την οποία δεν αναφέρονται αρμοδιότητες του υπηρεσιακού συμβουλίου, εφαρμόζεται η διάταξη της παραγράφου 2 του άρθρου 2 του ν. 3528/2007, η οποία ορίζει ότι «[υ]πάλληλοι ή λειτουργοί του κράτους ή νομικών προσώπων δημοσίου δικαίου, οι οποίοι, κατά συνταγματική ή νομοθετική πρόβλεψη, διέπονται από ειδικές διατάξεις, καθώς και οι υπάλληλοι των οργανισμών τοπικής αυτοδιοίκησης, υπάγονται στις διατάξεις του παρόντος για όσα θέματα δεν ρυθμίζονται από τις ειδικές γι' αυτούς διατάξεις».

18. Επί του άρθρου 123

Με την προτεινόμενη διάταξη τροποποιείται ο κρατικός προϋπολογισμός οικονομικού έτους 2022, όπως εγκρίθηκε με τον ν. 4874/2021 και τροποποιήθηκε με το άρθρο 225 του ν. 4920/2022, και αυξάνονται κατά 2.500.000.000 ευρώ οι πιστώσεις του Υπουργείου Οικονομικών, και συγκεκριμένα, του ειδικού φορέα 1023-711-0000000 «Γενικές Κρατικές Δαπάνες», και κατά 400.000.000 ευρώ οι πιστώσεις του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, και συγκεκριμένα, του ειδικού φορέα 1035-501-0000000 «Λοιπές μονάδες/αυτοτελείς μονάδες του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων, οι οποίες υπάγονται στον Υπουργό/ Αναπληρωτές Υπουργούς/ Υφυπουργούς/ Υπηρεσιακό Γραμματέα, ή λειτουργούν στο Υπουργείο».

Ενημερωτικά αναφέρεται ότι ο προϋπολογισμός των εσόδων και εξόδων του κράτους συνιστά ειδική περίπτωση τυπικού νόμου, εφόσον ψηφίζεται από τη Βουλή με διαδικασία διαφορετική από αυτή της ψήφισης των τυπικών νόμων (άρθρο 79 του Συντάγματος), έχει δε, εκ προοιμίου, περιορισμένη χρονική διάρκεια (ετήσια, κατά την παράγραφο 1 του άρθρου 79 του Συντάγματος, ή διετή, στην περίπτωση ψήφισης του νόμου της παραγράφου 6 του άρθρου 79). Περαιτέρω, κατά τη διάταξη του άρθρου 79 παρ. 2 του Συντάγματος, «όλα τα έσοδα και έξοδα του κράτους πρέπει να αναγράφονται στον ετήσιο προϋπολογισμό». Με την εν λόγω διάταξη καθιερώνεται η αρχή της ενότητας του προϋπολογισμού (για τις γενικές αρχές που διέπουν τον προϋπολογισμό βλ., ενδεικτικώς, Απ. Γέροντα, Δημοσιονομικό Δίκαιο, 2005, σελ. 349 επ.), η οποία, όπως γίνεται δεκτό (βλ. Ν. Μπάρμπα, Στοιχεία Δημοσιονομικού Δικαίου, 2008, σελ. 27, Απ. Γέροντα, όπ. π., σελ. 358), γνωρίζει παρεκκλίσεις, προκειμένου ο προϋπολογισμός να ανταποκρίνεται στις ανάγκες λειτουργίας ενός σύγχρονου κράτους. Ειδικότερη περίπτωση παρέκκλισης από τον κανόνα της ενότητας του προϋπολογισμού αποτελεί και η ψήφιση συμπληρωματικού ή διορθωτικού προϋπολογισμού. Έτσι, σύμφωνα με το άρθρο 60 παρ. 1 του ν. 4270/2014, «ο Υπουργός Οικονομικών δύναται να υποβάλει στη Βουλή, οποτεδήποτε κατά τη διάρκεια του οικονομικού έτους, πρόταση τροποποίησης των πιστώσεων του ετήσιου Κρατικού Προϋπολογισμού με συμπληρωματικό προϋπολογισμό», κατά δε την παράγραφο 2, ο Υπουργός Οικονομικών υποχρεούται να υποβάλει στη Βουλή συμπληρωματικό προϋπολογισμό εντός του τρέχοντος οικονομικού έτους, «εφόσον συντρέχει μία από τις παρακάτω περιπτώσεις: (α) Αν η τριμηνιαία έκθεση εκτέλεσης του Κρατικού Προϋπολογισμού που υποβάλλεται από τον Υπουργό Οικονομικών καταδεικνύει ότι η Κεντρική Διοίκηση ενδέχεται να υπερβεί το συνολικό ανώτατο όριο δαπανών που εγκρίθηκε από τη Βουλή για

το εν λόγω οικονομικό έτος, (β) Αν το αποθεματικό του προϋπολογισμού έχει δεσμευθεί στο σύνολό του και αναμένεται να απαιτηθούν πρόσθετοι πόροι για την κάλυψη απρόβλεπτων δαπανών πριν το τέλος του οικονομικού έτους, (γ) Αν για την κάλυψη των πρόσθετων δαπανών δεν είναι δυνατόν να πραγματοποιηθούν άλλες μεταφορές ή ανακατανομές με την εφαρμογή των κανόνων μεταφοράς πιστώσεων (...), (δ) Αν προκύψουν μείζονες αλλαγές στη σύνθεση του προϋπολογισμού, καθώς οικονομικές ή δημοσιονομικές εξελίξεις απαιτούν σημαντική μείωση των εγκεκριμένων πιστώσεων στον Κρατικό Προϋπολογισμό». Κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση, ο συμπληρωματικός προϋπολογισμός, ο οποίος υποβάλλεται μετά από σύμφωνη γνώμη του Ελληνικού Δημοσιονομικού Συμβουλίου (κατ' άρθρο 2 παρ. 5 περ. γ' του ν. 4270/2014), κατέστη αναγκαίος, δεδομένου ότι απαιτούνται πρόσθετοι πόροι «στο πλαίσιο των μέτρων, τα οποία λαμβάνονται για την αντιμετώπιση των εξαιρετικά επειγουσών και εκτάκτων αναγκών, που ανέκυψαν λόγω της ενεργειακής κρίσης και της [συνακόλουθης] αύξησης των τιμών των αγαθών, ως αποτέλεσμα των πρόσφατων δυσμενών γεωπολιτικών εξελίξεων. Ειδικότερα, τα μέτρα αυτά περιλαμβάνουν, μεταξύ άλλων, οικονομικές ενισχύσεις και επιδοτήσεις για καύσιμα και ηλεκτρική ενέργεια, επιχορηγήσεις για την αντικατάσταση ενεργοβόρων ηλεκτρικών συσκευών, καθώς και τη στήριξη ευάλωτων κοινωνικών ομάδων και επιχειρήσεων. Επίσης, καλύπτονται οι αυξημένες δαπάνες ενέργειας, καυσίμων και λοιπ[ές] σχετιζόμεν[ες] με την ενεργειακή κρίση δαπάν[ες] των φορέων της Γενικής Κυβέρνησης».

19. Επί του άρθρου 139

Με την παράγραφο 2 προστίθεται παράγραφος 6 στο άρθρο 10 του ν. 3867/2010 και ορίζεται ότι «[α]ναστέλλεται κάθε αναγκαστική εκτέλεση σε βάρος του Εγγυητικού Κεφαλαίου Ζωής, είτε εις χείρας του, είτε εις χείρας τρίτων, από την έναρξη ισχύος του παρόντος, μέχρι την 31η.12.2025».

Όπως αναλυτικά έχει εκτεθεί στην έκθεση της Επιστημονικής Υπηρεσίας της Βουλής επί της αντίστοιχης ρύθμισης του άρθρου τέταρτου περ. θ' ν. 4099/2012, η οποία κατελάμβανε πράξεις αναγκαστικής εκτέλεσης κατά του Επικουρικού Κεφαλαίου Ασφάλισης Ευθύνης από Ατυχήματα Αυτοκινήτων, προκειμένου να είναι συμβατή προς τα άρθρα 4 παρ. 1 και 20 παρ. 1 του Συντάγματος, το άρθρο 6 παρ. 1 της ΕΣΔΑ και το άρθρο 47 του Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ η καθιέρωση του προνομίου της απαγόρευσης κατάσχεσης περιουσιακών στοιχείων, πρέπει να υφίσταται λόγος δημόσιου συμφέροντος που να καθιστά ανεκτή, στη συγκεκριμένη περίπτωση, την ε-

φαρμογή κρατικών προνομίων στο συγκεκριμένο ν.π.ι.δ. και τη διαφορετική δικονομική μεταχείρισή του σε σχέση προς τους ιδιώτες δανειστές του. Επισημαίνεται ότι στην αιτιολογική έκθεση αναφέρονται, προς θεμελίωση των ανωτέρω, τα εξής: «[δ]εδομένου ότι το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ζωής ιδρύθηκε με σκοπό την προστασία των δικαιούχων από ασφάλιση - ως περιπτώσεων που χρήζουν αυξημένης προστασίας λόγω της φύσης του δικαιώματος της ασφάλισης - περιορίζοντας τις αρνητικές οικονομικές συνέπειες της αφερεγγυότητας ασφαλιστικής εταιρίας ζωής, είναι απαραίτητο να προστατευτεί η χρηματοοικονομική του ισορροπία, ώστε να είναι δυνατόν, μετά τη λήξη της εκκαθάρισης, να ικανοποιήσει τις απαιτήσεις των δικαιούχων εξασφαλίζοντας την ίση μεταχείρισή τους. Επίσης, με την προσθήκη αυτή εξασφαλίζεται αναλογική νομοθετική ρύθμιση για τους εγγυητικούς φορείς της ασφαλιστικής αγοράς, ήτοι το Εγγυητικό Κεφάλαιο Ιδιωτικής Ασφάλισης Ζωής και το Επικουρικό Κεφάλαιο Ασφάλισης Ευθύνης από Ατυχήματα Αυτοκινήτων» (περί του οποίου η προαναφερθείσα ρύθμιση του άρθρου τέταρτου περ. θ' του ν. 4099/2012).

20. Επί του άρθρου 140

Με την προτεινόμενη διάταξη αντικαθίσταται το άρθρο 23 του ν.2682/1999 που ρυθμίζει ζητήματα χορήγησης πιστώσεων και άλλων μορφών χρηματοδότησης από την Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων.

Με την παράγραφο 1 ορίζεται, μεταξύ άλλων, ότι οι «συμβάσεις δανείων, πιστώσεων, εγγυήσεων ή άλλων μορφών χρηματοδοτήσεως, στις οποίες συμβάλλεται η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (...) απαλλάσσονται αντικειμενικώς (...) του ειδικού φόρου τραπεζικών εργασιών». Επισημαίνεται ότι ο ειδικός φόρος τραπεζικών εργασιών, ο οποίος επιβαλλόταν με τα άρθρα 6-16 του ν. 1676/1986, έχει καταργηθεί δυνάμει του άρθρου 33 του ν. 2873/2000.

Περαιτέρω, με την παράγραφο 2 ορίζεται ότι «οι αυτές ως ανωτέρω πράξεις, διενεργούμενες από ημεδαπές ή αλλοδαπές τράπεζες και πιστωτικά ιδρύματα (...) υπάγονται, με εξαίρεση τον φόρο εισοδήματος, στο αυτό φορολογικό καθεστώς και καθεστώς απαλλαγών που απολαμβάνει η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων, σύμφωνα με την παρ. 1». Εξ άλλου, στην αιτιολογική έκθεση αναφέρεται ότι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων «είναι χρηματοδοτικός οργανισμός της Ευρωπαϊκής Ένωσης και δεν εμπίπτει αυστηρά στην έννοια του "πιστωτικού ιδρύματος", στην οποία περιλαμβάνονται οι τράπεζες και τα χρηματοδοτικά ιδρύματα που τελούν υπό την εποπτεία της ΕΚΤ και των κεντρικών τραπεζών των κρατών μελών». Ως προς τη χρήση

των όρων «τράπεζα», «πιστωτικό ίδρυμα» και «χρηματοδοτικό ίδρυμα», επισημαίνεται, πρώτον, ότι ο όρος «τράπεζα» (υπό την έννοια της επιχείρησης της οποίας η δραστηριότητα συνίσταται στην αποδοχή από το κοινό καταθέσεων ή άλλων επιστρεπτέων κεφαλαίων και στη χορήγηση πιστώσεων για ίδιο λογαριασμό) δεν χρησιμοποιείται πλέον στη νομοθεσία της Ε.Ε. και έχει αντικατασταθεί από τον ταυτόσημο όρο «πιστωτικό ίδρυμα» και, δεύτερον, ότι, όπως προκύπτει και από τους ορισμούς του άρθρου 4 του Κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 575/2013 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 26ης.6.2013, «σχετικά με τις απαιτήσεις προληπτικής εποπτείας για πιστωτικά ιδρύματα και για την τροποποίηση του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 648/2012», όπως ισχύει, τα χρηματοδοτικά ιδρύματα δεν εμπίπτουν, καταρχήν, στην έννοια του πιστωτικού ιδρύματος. Περαιτέρω, το ρήμα «απολαμβάνει» στην παράγραφο 2 πρέπει να αντικατασταθεί από το ορθό «απολαμβάνει».

21. Επί του άρθρου 172

Η περίπτωση β' της παραγράφου 1 του άρθρου 63 του, κυρωθέντος διά του άρθρου πρώτου του ν. 2859/2000, Κώδικα ΦΠΑ, στην οποία έχουν κωδικοποιηθεί οι ρυθμίσεις του άρθρου 57 παρ. 1 περ. β' του ν. 1642/1986, όπως ισχύει, ορίζει ότι, από την 1.1.1987, καταργούνται οι διατάξεις «για την επιβολή τελών χαρτοσήμου στις πράξεις τις οποίες προβλέπουν οι διατάξεις του άρθρου 2 του παρόντος νόμου και στα παρεπόμενά τους σύμφωνα. Δε[ν] θίγονται οι διατάξεις που προβλέπουν την επιβολή τελών χαρτοσήμου στα μισθώματα ακινήτων, στις αποδείξεις πληρωμής ασφαλιστρών για κάθε είδους ασφαλίσεις και επιστροφής ασφαλιστρών, στις αποδείξεις πληρωμής αποζημίωσης, για ασφαλίσεις κάθε είδους, που δίνονται σε ασφαλιστικές εταιρείες, στα χορηγούμενα από ασφαλιστικές εταιρείες δάνεια επί ασφαλιστηρίων ζωής και στις εξαγορές (RACHATS) ασφαλιστηρίων ζωής από ασφαλιστικές εταιρείες». Με την προτεινόμενη ρύθμιση, στην ανωτέρω διάταξη προστίθενται δύο νέα εδάφια, τα οποία ορίζουν ότι «[ο]μοίως δεν θίγονται οι διατάξεις για την επιβολή τελών χαρτοσήμου στα έντοκα δάνεια και λοιπές χρηματοδοτήσεις και στους απορρέοντες συμβατικούς τόκους. Απαλλαγές από τέλη χαρτοσήμου που προβλέπονται από άλλες διατάξεις για τις πράξεις του προηγούμενου εδαφίου εξακολουθούν να ισχύουν».

Κατά τα αναφερόμενα στην αιτιολογική έκθεση, με τη νέα διάταξη «επιδιώκεται να αποσαφηνιστεί πλήρως το πεδίο εφαρμογής της φορολογίας χαρτοσήμου», δεδομένου ότι «με τις υφιστάμενες ρυθμίσεις ετίθεντο ερμηνευτικά ζητήματα για το πεδίο εφαρμογής της φορολογίας χαρτοσήμου ως

προς τα έντοκα δάνεια και τις λοιπές χρηματοδοτήσεις, καθώς και τους συμβατικούς τόκους» (βλ. σχετ. και τον τίτλο του άρθρου 172: «Αποσαφήνιση του πεδίου εφαρμογής της φορολογίας χαρτοσήμου ως προς τα δάνεια, τις λοιπές χρηματοδοτήσεις και τους τόκους αυτών»). Επισημαίνεται, συναφώς, ότι με τις ΣτΕ 2163/2020 (επταμ.) και 2323/2020 (επταμ.) έχει κριθεί ότι οι διατάξεις της φορολογίας χαρτοσήμου [άρθρο 15 παρ. 1 περ. α' του Κώδικα των Νόμων περί Τελών Χαρτοσήμου (π.δ. της 28.7.1931)], καθ' ο μέρος επιβάλλουν τέλος χαρτοσήμου στα έντοκα δάνεια που χορηγούν υποκείμενα στον ΦΠΑ πρόσωπα τα οποία ενεργούν με την ιδιότητά τους αυτή, έχουν καταργηθεί από την 1η.1.1987. Συνεπώς, μετά τη δημοσίευση των ανωτέρω αποφάσεων του ΣτΕ, δεν υφίστανται πλέον στις εν λόγω περιπτώσεις ερμηνευτικά ζητήματα χρήζοντα αποσαφήνισης. Δεδομένου δε ότι με την προτεινόμενη ρύθμιση επιβάλλεται, το πρώτον, τέλος χαρτοσήμου στις ανωτέρω πράξεις, και μάλιστα αναδρομικά από την 1η.1.2022, για λόγους νομοτεχνικής αρτιότητας και προς αποφυγή ερμηνευτικών αμφισβητήσεων, οι νέες ρυθμίσεις θα έπρεπε να αποτελούν αντικείμενο αυτοτελούς ρύθμισης, εντασσόμενης στον Κώδικα των Νόμων περί Τελών Χαρτοσήμου, και όχι στις καταργούμενες διατάξεις του Κώδικα ΦΠΑ.

22. Επί του άρθρου 175

Με την προτεινόμενη διάταξη προστίθεται νέα παράγραφος 3 στο άρθρο πεντηκοστό έκτο του ν. 4839/2021 και διευρύνεται, για το χρονικό διάστημα από 1.10.2021 έως και 9.9.2022, η έννοια της δωρεάς χρηματικού ποσού, «η οποία διενεργείται με μεταφορά χρημάτων μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων», για την εφαρμογή της σχετικής απαλλαγής από τον φόρο δωρεάς ή γονικής παροχής.

Προς αποφυγή ερμηνευτικών αμφισβητήσεων, η σχετική ρύθμιση θα μπορούσε να αναδιατυπωθεί ως εξής: «3. Για την εφαρμογή του τρίτου και του τέταρτου εδαφίου της παρ. 1 του άρθρου 44 του Κώδικα Διατάξεων Φορολογίας Κληρονομιών, Δωρεών, Γονικών Παροχών και Κερδών από Τυχερά Παίγνια, ως μεταφορά χρημάτων μέσω χρηματοπιστωτικών ιδρυμάτων λογίζεται και η ανάληψη χρηματικού ποσού από ατομικό ή κοινό τραπεζικό λογαριασμό του δωρητή/γονέα και κατάθεση του ίδιου ποσού εντός τριών (3)

εργάσιμων ημερών σε ατομικό λογαριασμό του δωρεοδόχου/τέκνου ή σε κοινό λογαριασμό του δωρεοδόχου/τέκνου με τον ίδιο δωρητή/γονέα ή τρίτο πρόσωπο».

Αθήνα, 20 Σεπτεμβρίου 2022

Οι Εισηγητές
Μαρία Ανδρονοπούλου
Κωνσταντίνος Δεληκωστόπουλος
Επιστημονικοί Συνεργάτες
Γεώργιος Φωτόπουλος
Ειδικός Επιστημονικός Συνεργάτης

Ο Προϊστάμενος του Α΄ Τμήματος
Νομοτεχνικής Επεξεργασίας
Ξενοφών Παπαρρηγόπουλος
Αναπληρωτής Καθηγητής
του Πανεπιστημίου Πελοποννήσου

Ο Προϊστάμενος της Β΄ Διεύθυνσης
Επιστημονικών Μελετών
Αστέρης Πλιάκος
Καθηγητής του Οικονομικού
Πανεπιστημίου Αθηνών

Ο Πρόεδρος του Επιστημονικού Συμβουλίου
Κώστας Μαυριάς
Ομότιμος Καθηγητής της Νομικής Σχολής του Πανεπιστημίου Αθηνών